

แนวทางการสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม: ยังคงสีคราม

The Guideline of Media Content Creation for the Environmental Conservation:

Sea's Still Blue

แชน มังกรวงษ์¹

Received: February 1, 2019

Revised: April 30, 2019

Accepted: May 13, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยแนวทางการสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม: ยังคงสีคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) รวบรวมข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อมชายฝั่งของพื้นที่กรณีศึกษา 2) แสวงหาแนวทางสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยการนำทฤษฎีทางสังคมศาสตร์มาปรับใช้ร่วมกับทฤษฎีภาพยนตร์ 3) สร้างสรรค์เนื้อหาและรูปแบบสื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในรูปแบบภาพยนตร์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอ้างอิงทฤษฎี และเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะจง คือ นายธกร คำขายกิจวัช หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพประมง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และวิธีการสังเกตในการเก็บข้อมูลเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจในลักษณะธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมชุมชน ตลอดจนปัจจัยปัญหาต่าง ๆ ของพื้นที่กรณีศึกษา คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.ท่าใหม่ และชุมชนประมงพื้นบ้าน จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการสร้างสรรค์สื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถนำทฤษฎีหน้าที่นิยม ทฤษฎีการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ และทฤษฎีการเล่าเรื่องมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ด้วยการปรับใช้กับปัญหาของพื้นที่ได้ ซึ่งมีมิติทางหน้าที่นิยมคือหน้าที่หลักของสังคม 5 มิติที่ส่งผลต่อความมั่นคงของสังคม โดยเลือกใช้เพียง 3 มิติ เนื่องจากสอดคล้องกับปัญหาของพื้นที่กรณีศึกษามากที่สุด คือ มิติครอบครัว มิติเศรษฐกิจ และมิติศรัทธา มาปรับใช้ในการสร้างภาพตัวแทนผ่านตัวละคร และการใช้ทฤษฎีจิตสำนึกสาธารณะ 3 ระดับคือ เห็นคุณค่า รับผิดชอบ อาสา มาใช้ในการแบ่งตอนของเรื่องออกเป็น 3 องก์ ตามระดับของการสร้างจิตสำนึกสาธารณะผ่านพัฒนาการของตัวละครหลัก และทฤษฎีการเล่าเรื่องในส่วนของการกำหนดเนื้อหาและอารมณ์ให้กับเรื่อง คือ รูปร่างของเนื้อหา แก่นของเนื้อหา และรูปแบบของอารมณ์ แก่นของอารมณ์ มาใช้เป็นหลักการในการสร้างโครงสร้างของเรื่อง โดยหลักการและวิธีการวิจัยนี้สามารถนำมาปรับใช้เป็นแนวทางการสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมตรงกับปัญหาของพื้นที่ และสะท้อนถึงบทบาทหน้าที่ของบุคคลในสังคม และสามารถกระตุ้นจิตสำนึกสาธารณะได้

คำสำคัญ: แนวทางการสร้างสรรค์ เนื้อหาสื่อ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

Abstract

The research of the guideline of media content creation for the environmental conservation: Sea's Still Blue aims to 1) collect data regarding environmental problems of the coastal in the studied area, 2) explore the creative content guideline of media for environmental conservation by integrating the sociological theory and theory of cinematography, and 3) create the content and pattern of environmental conservation media on the movie. This research adopted the qualitative approach based on theories and collecting data by interviewing key informant selected by the purposive sampling method; Mr.Thakorn Khakaikithawat Head of Fisheries Promotion

¹ สาขาวิชาภาพยนตร์และดิจิทัล มีเดีย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

and Career Development Group, Kung KraBaen Bay Royal Development Study Center. Observation was also adopted to collect the data about the occurrences and the phenomenon in order to understand the nature, the community, the environment, and the factors that cause those problems within this case study area; that is the Kung KraBaen Bay Royal Development Study Center, Tha Mai District and the local fishery community, Chanthaburi Province.

The result revealed that the structural functional theory, the public awareness theories, and the narrative theory can be used as the guideline to create media contents to solve environmental problems in the studied area. There were five dimensions in relation to the structural functional theory, three dimensions were considered and selected for developing contents of the story because they were relevant to current problems within the studied area. These three dimensions were 1) family dimension, 2) economic dimension, and 3) faith dimension, and these three dimensions were also adapted through characters of actors/actresses. The levels of theory of building public awareness were also applied, 1) appreciation, 2) responsibility, and 3) volunteering, to three chapters of the story, in accordance with sequences of building public awareness through main characters within the story. The narrative theory was adopted as the guideline to determine story contents and moods/tones in every scene, including the form of contents, substance of content, and form of the expression. It is expected that theories and methods adopted in this research can be adapted to create media contents that encourage people's awareness to the environment conservation suitable for other areas.

Keywords: Creative Media Guideline, Media Content, Environmental Conservation

1. บทนำ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเป็นปัญหาของชาติ และเป็นปัญหาระดับโลกที่เกิดจากมนุษย์เป็นสาเหตุสำคัญ สิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายกำลังส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ซึ่งในปัจจุบันได้มีกลุ่มคน หน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ให้ความสนใจตื่นตัวในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟู วิจัยพัฒนา สร้างนโยบาย ดังเช่นแผนกลยุทธ์ สจล.ด้านแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) เรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อมในการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม และการประหยัดพลังงานให้กับนักศึกษาเยาวชนและประชาชนทุกระดับ (ส่วนแผนงาน สำนักงานอธิการบดี, 2555) เพราะทุกภาคส่วนตระหนักดีว่าสิ่งแวดล้อมคือชีวิตถ้าสิ่งแวดล้อมขาดความสมดุลมนุษย์ก็ย่อมพบความยากลำบากในการดำรงชีวิต ในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมแผ่ขยายไปในทุกมิติไม่เว้นแม้แต่ทรัพยากรชายฝั่งทะเลที่กำลังประสบปัญหาความเสื่อมโทรม อย่างรุนแรง สาเหตุอันเนื่องมาจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การเจริญเติบโตของชุมชนเมืองริมฝั่งทะเล การพัฒนา ด้านการท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาหามลพิษต่าง ๆ รวมถึงการนำทรัพยากรชายฝั่งทะเลมาใช้อย่างฟุ่มเฟือยไม่ระมัดระวัง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กระทั่งสังคม ชุมชนพื้นถิ่น และสัตว์ทะเล โดยปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมทาง ทะเลคือ น้ำมันรั่วในทะเล (Oil Spill) ดังเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมหลังน้ำมันดิบกว่า 5 หมื่นลิตรรั่วกลางทะเล อ่าวไทย จ.ระยอง เมื่อวันที่ 27 ก.ค. 2556 ซึ่งเป็นเหตุการณ์น้ำมันดิบรั่วที่ร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ไทย และส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างมหึมา แนวปะการังเกิดการฟอกขาว รวมถึงความเสียหายเชิงธุรกิจการท่องเที่ยว และประมง พื้นบ้าน (พิสุทธิ เพียรมนกุล, 2556) ปัญหาขยะพลาสติกที่ใช้เพียงครั้งเดียว 8 ล้านตันไหลลงสู่ทะเลและมหาสมุทรในแต่ละปี ไม่ใคร่พลาสติกพบได้ทุกหนทุกแห่งในมหาสมุทรทั่วโลกจากตะกอนกันสมุทรที่ลึกที่สุดไปถึงน้ำแข็งที่ลอยอยู่ใน มหาสมุทรอาร์กติก ตัวเลขประมาณการชี้ว่าน้ำแข็งอาร์กติกที่ละลายในช่วงสิบปีต่อจากนี้อาจมีเศษพลาสติกมากกว่าหนึ่ง ล้านล้านชิ้นกลับคืนสู่ท้องทะเล (ลอรา บาร์เกอร์, 2561) รวมถึงปัญหาความมั่นคงทางอาหารทะเลที่คนไทยบริโภคต่อปี

นั้นได้ลดลงเรื่อย ๆ ดังเช่นในพ.ศ. 2556 ปริมาณการบริโภคอาหารทะเลคนไทยลดลงมาน้อยเป็นอันดับ 3 ของประเทศในกลุ่มอาเซียน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รายงานสถานการณ์สัตว์ทะเลที่มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้แก่ เต่าทะเล พะยูน โลมา และวาฬ ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ นอกจากนี้ ทช.เตรียมเสนอเพิ่มเติมสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ขึ้นบัญชีสัตว์คุ้มครอง อาทิ ปลากระเบนปีศาจหางเคียว ปลาฉลาม ปลาฉลามหัวค้อน กลุ่มปลาโรนัน 8 ชนิด และกลุ่มม้าน้ำ (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2561) ปัญหานี้กินพื้นที่กว้างทั้งชายฝั่งตะวันออก ฝั่งตะวันตกและภาคใต้ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน ทรัพยากรประมง ตลอดจนป่าโกงกางที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์น้ำ โดยปัญหาของทะเลฝั่งตะวันออกเกิดจากของเสียจากบ้านพักอาศัย ที่พักเพื่อการท่องเที่ยว โรงงานอุตสาหกรรม การก่อสร้างอาคารรุกล้ำแนวชายหาด การตกตะกอนทับถมของเศษดินและหินจากการทำเหมืองแร่ เหมืองทราย ครบนำมันจากเรือ ท่าเรือตามแนวชายฝั่ง และการทำลายแนวปะการัง ป่าชายเลน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณอ่าวไทยตอนในขาดการควบคุมปริมาณของเสีย ทั้งน้ำเสีย และขยะจากบริเวณชุมชน และเรืออื่น ๆ ปริมาณมลพิษที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้เป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อสุขภาพของมนุษย์และระบบนิเวศของชายฝั่งทะเล (ไพบุลย์ เดิมสมเกตุ, บุญเอื้อ บุญฤทธิ์ และ ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2560)

การวิจัยนี้มีพื้นที่กรณีศึกษา คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.ท่าใหม่ และชุมชนประมงพื้นบ้าน จังหวัดจันทบุรี จากข้อมูลการสัมภาษณ์นายฐกร คำชายกิจวัช (2560) หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพประมง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กล่าวว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมชายฝั่งของพื้นที่กรณีศึกษามีปัญหาในมิติของทรัพยากรทางทะเล อาทิ สัตว์น้ำที่มีปริมาณลดลง มิติของอาชีพประมงชายฝั่งที่ลดน้อยลง มิติของการประมงผิดกฎหมาย และแหล่งป่าชายเลนเสื่อมโทรม ตลอดจนการทิ้งถิ่นฐาน โดยมีปัจจัยปัญหารองลงมาคือ สภาพของชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะ ปัญหาน้ำเสียจากการขยายตัวของอุตสาหกรรม ธุรกิจการท่องเที่ยว และอื่น ๆ ในปัจจุบันพื้นที่แห่งนี้มีหน่วยงานรัฐ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมถึงการฟื้นฟูอาชีพประมงผ่านโครงการ เช่น โครงการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ธนาคารปู บ้านปลา ตลอดจนการปลูกและฟื้นฟูป่าชายเลนซึ่งทำให้พื้นที่กรณีศึกษามีสถานการณ์ของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น โครงการยังดำเนินต่อไปเพื่อการแก้ไขปัญหาทรัพยากรทางทะเล และอาชีพของชาวประมงเพื่อให้เกิดความยั่งยืนด้วยแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่จะต้องศึกษาพัฒนา แก้ปัญหาจากภูเขาสู่ท้องทะเลโดยจะทำเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้เพราะทุกส่วนของธรรมชาติสัมพันธ์กันทั้งหมดและต้องแก้ปัญหาด้วยแนวทางธรรมชาติบำบัดธรรมชาติ คือการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตอาจจะเห็นผลช้าแต่ยั่งยืน

อิทธิพลของสื่อโดยเฉพาะภาพยนตร์มีผลต่อการปรับเปลี่ยน แนวคิด ความเชื่อ ค่านิยมอันเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม อาทิ ภาษา ศิลปะ ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และศีลธรรมอันดีงามของสังคม สื่อต่าง ๆ และภาพยนตร์ได้แทรกซึมและเป็นพื้นที่สำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลไปสู่สังคมโลก (นพดล อินทร์จันทร์, 2554) บทบาทและหน้าที่ของภาพยนตร์ต่อการพัฒนาสังคมมีหลากหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ในด้านของสิ่งแวดล้อมภาพยนตร์สามารถทำหน้าที่ในการสร้างสามัญสำนึกที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมได้ ด้วยวิธีการกระตุ้นให้คนในสังคมรับรู้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผ่านภาพยนตร์ข่าว สารคดี ภาพยนตร์บันเทิง และอีกหลายหลายรูปแบบการนำเสนอได้ (สมาน งามสนิท, 2539) การวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นในการแสวงหาแนวทางการสร้างสรรค์สื่อเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเลด้วยแนวคิดการนำข้อมูลจริงจากการลงพื้นที่เพื่อให้ได้เนื้อหาสื่อที่มีความเฉพาะและสามารถมีส่วนในการถ่ายทอดและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องมาประยุกต์ใช้กับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีการเล่าเรื่อง และทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ คือทฤษฎีหน้าที่นิยมที่มุ่งเน้นผลประโยชน์สังคมส่วนรวม ศึกษากระบวนการสร้างจิตสำนึกด้วยทฤษฎีจิตสำนึกสาธารณะ นำมาซึ่งแนวทางสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อที่สามารถสร้างจิตสำนึกสาธารณะพร้อมไปกับความบันเทิงได้ ผลงานวิจัยนี้เป็นผลงานวิจัยสร้างสรรค์บทภาพยนตร์ที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กระบวนการวิจัยที่ผ่านการทำงานร่วมกับชุมชน ผู้วิจัยคาดหวังว่าการวิจัยในลักษณะนี้จะสามารถก่อให้เกิดแนวทางในการสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อที่รับใช้สังคม และสามารถนำไปต่อยอดในการแก้ปัญหาสังคม ชุมชน และท้องถิ่นได้จริงในเชิงบูรณาการต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 รวบรวมข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อมชายฝั่งของพื้นที่กรณีศึกษา
- 2.2 แสวงหาแนวทางสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยการนำทฤษฎีทางสังคมศาสตร์มาปรับใช้ร่วมกับทฤษฎีภาพยนตร์
- 2.3 เพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาและรูปแบบสื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในรูปแบบบทภาพยนตร์

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ใช้แนวคิดทางปรัชญาการพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทฤษฎีทางสังคมวิทยา และทฤษฎีทางภาพยนตร์เพื่อนำมาใช้ในการสร้างสรรค์สื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3 ทฤษฎีดังนี้ ทฤษฎีทางสังคมวิทยาได้แก่ ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) และทฤษฎีการสร้างจิตสำนึก ทฤษฎีทางภาพยนตร์คือ ทฤษฎีการเล่าเรื่อง (Narratology)

3.1 ปรัชญาการพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9

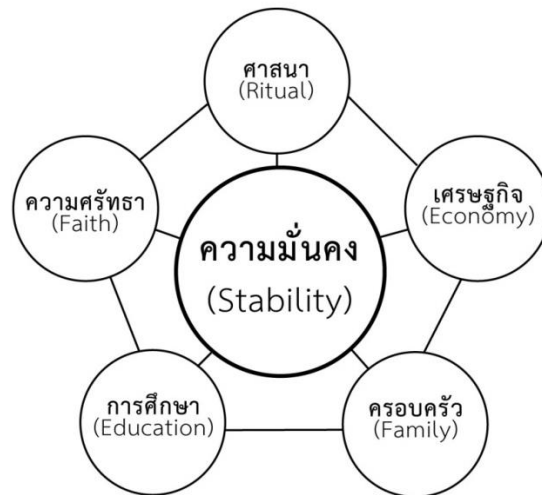
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในระดับโลก และถือได้ว่าเป็นปรัชญาเปลี่ยนโลก ปรัชญาที่หยุดการทำลาย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ คือการสร้างสมดุลและความพอเพียงของต้นไม้ ดิน น้ำ ไฟ สัตว์ป่า และคนให้อยู่อย่างสมดุลด้วยการใช้หลักสามห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยใช้ 2 เงื่อนไขคือ เงื่อนไขความรู้ และคุณธรรม มาใช้เป็นหลักคิดในการปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรม (ศศิน เฉลิมลาภ, 2560) ปรัชญาการพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ดังรูปที่ 1 มีหลักปรัชญาที่สำคัญคือ ธรรมชาติบำบัดธรรมชาติ ด้วยการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา อันจะนำมาซึ่งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ได้ผลอย่างแท้จริงสู่ความสมดุล และความยั่งยืน ดังนี้

รูปที่ 1 แสดงปรัชญาการพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9

3.2 ทฤษฎีหน้าที่นิยม

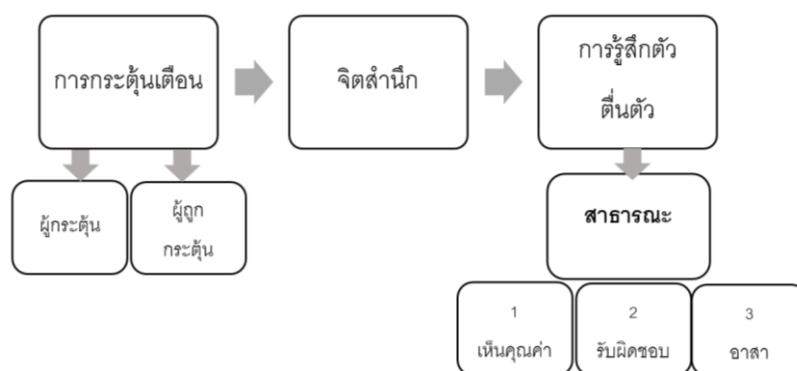
ทฤษฎีหน้าที่นิยมมุ่งเน้นผลประโยชน์สังคมและเรียกร้องให้บุคคลเสียสละเพื่อสังคมเน้นหนักเป้าหมายอยู่ที่สังคมส่วนรวม (The Whole) คือสถาบันสังคมต่าง ๆ ซึ่งมีหลักการเน้นการเชื่อมโยงบุคคลต่อระบบอื่นๆของสังคมในเชิงหน้าที่ โดยมีหลักการคล้ายอวัยวะของร่างกายที่ตัวบุคคลเปรียบเหมือนเป็นอวัยวะของร่างกายที่มีหน้าที่เฉพาะและทำงานสัมพันธ์กับอวัยวะอื่นๆของร่างกายเพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ ความอยู่รอดของชีวิต (กาญจนา แก้วเทพ, 2554) สังคมจะมีความมั่นคง และยั่งยืนได้จะต้องประกอบด้วยมิติโครงสร้างสังคม 5 มิติ คือเศรษฐกิจ ศาสนา ความเชื่อ ครอบครัว และการศึกษา ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องทำหน้าที่ของตนเองอย่างสมบูรณ์และสมดุลกันทุกมิติ ดังรูปที่ 2 โดยจะสังเกตว่าสังคมที่ไม่มีความมั่นคงจะมีองค์ประกอบของโครงสร้างทางมิติสังคมที่ไม่สมบูรณ์ (องอาจ สิงห์ลำพอง, 2557)

รูปที่ 2 สรุปหน้าที่นิยมต่อสังคม (Social Functionalism) ผ่านโครงสร้างสังคม (Social Structure) และ หน้าที่หลักของสังคม (Social Functions)

3.3 ทฤษฎีการสร้างจิตสำนึก

มนุษย์จะมีจิตสำนึกต่อเมื่อ มีภาวการณ์รู้สึกตัว มีความระมัดระวัง มีการเตรียมตัวและตื่นตัว (Alert) มีความคล่องแคล่วกระฉับกระเฉง (Active) ซึ่งจิตสำนึกจะเกิดขึ้นได้ต้องเกิดการกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น (สงคราม เชาว์ศิลป์, 2535) จิตสำนึกสาธารณะถูกสร้างขึ้นเนื่องจากการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์ในการสร้างให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการแบ่งปันประโยชน์ส่วนตนให้กับสังคม ให้เกิด “ความรับผิดชอบ” ต่อสังคมส่วนรวม ทั้งแบบเป็นทางการ และแบบไม่เป็นทางการจิตสำนึกสาธารณะมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ 1) การมีจิตสำนึก “เห็นคุณค่า” ส่วนรวม 2) การมีจิตสำนึก “รับผิดชอบ” ต่อส่วนรวม ฐานของจิตสาธารณะอันลึกซึ้งคือ การมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน เสียหาย ยินดีช่วยเหลือสังคม 3) การมีจิตสำนึก “อาสา” เพื่อประโยชน์ส่วนรวม คือความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยการอุทิศตน อุทิศเวลา ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสร้างประโยชน์ให้ส่วนรวม โดยกระบวนการสร้างจิตสำนึก และระดับของจิตสำนึก (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543) สรุปเป็นแผนภูมิได้ดังรูปที่ 3 ดังนี้

รูปที่ 3 สรุปการสร้างจิตสำนึก และระดับของจิตสำนึก

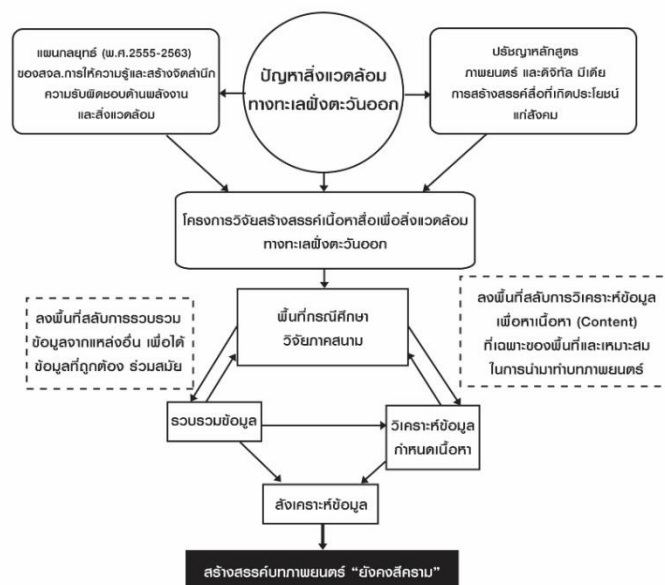
3.4 ทฤษฎีการเล่าเรื่อง

ทฤษฎีการเล่าเรื่องในทฤษฎีภาพยนตร์มีการศึกษามากมายไม่ว่าจะเป็นนักวิเคราะห์โครงสร้าง (Structuralist Analyses) ดังเช่น เจอราท เจนเนต (Gérard Genette) คลอว์ แบริมอนด์ (Claude Brémont) โรรอง บาร์ต

(Roland Barthes) เฟอร์ดีนันด์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) และ คล็วดี เลวี สตราสส์ (Claude Lévi-Strauss) ที่ได้ค้นพบโครงสร้างสามัญ (Common Structure) ภายใต้ความหลากหลายของภาษาและตำนานเรื่องเล่า นักวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่อง (Structuralist Narratology) จะมองไปยังโครงสร้างสามัญภายใต้ความหลากหลายของการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความหมาย 3 ประการคือ 1) ตัวบท จะเป็นตัวสร้างความหมายที่เกิดจากการลำดับขั้นตอนของเรื่องและเหตุการณ์ (Story and Event) จนเกิดเป็นโครงสร้าง 2) โครงสร้าง ที่เกิดจากการลำดับเรื่องและเหตุการณ์จะมีอุดมการณ์ที่ซับซ้อนอยู่ภายใน 3) อุดมการณ์ ที่อยู่ในโครงสร้างที่ถูกสร้างขึ้นจะก่อให้เกิดภาพตัวแทน (Apparent Representation) การวิจัยนี้ใช้แนวคิดจากแผนภูมิของแซทแมนโดยใช้ฐานทฤษฎีของ ฌอง เปียเจต (Piaget's Theory of Cognitive Development to Understand the Construction of Healing Narratives) ซึ่งทฤษฎีนี้กล่าวว่าโครงสร้างการเล่าเรื่องก็คือโครงสร้างของสัญญาณ โครงสร้างนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 คือ เนื้อหา (Content) ซึ่งจะถูกแสดงออกด้วยรูปแบบของเนื้อหา (Form of Content) และแก่นของเนื้อหา (Substance of Content) ส่วนที่ 2 อารมณ์ (Expression) ซึ่งจะถูกแสดงออกด้วยรูปแบบของอารมณ์ (Form of Expression) และแก่นของอารมณ์ ที่จะปรากฏอยู่ในโครงสร้างอุดมการณ์สำหรับการสร้างภาพตัวแทนดังรูปที่ 4 ดังนี้ (Substance of Expression) (Lapsley & Westlake, 1992)

รูปที่ 4 การเล่าเรื่องของแชทแมน (Chatman's Diagram of Narrative)

4. วิธีการวิจัย เครื่องมือวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย

รูปที่ 5 ระเบียบวิธีวิจัย

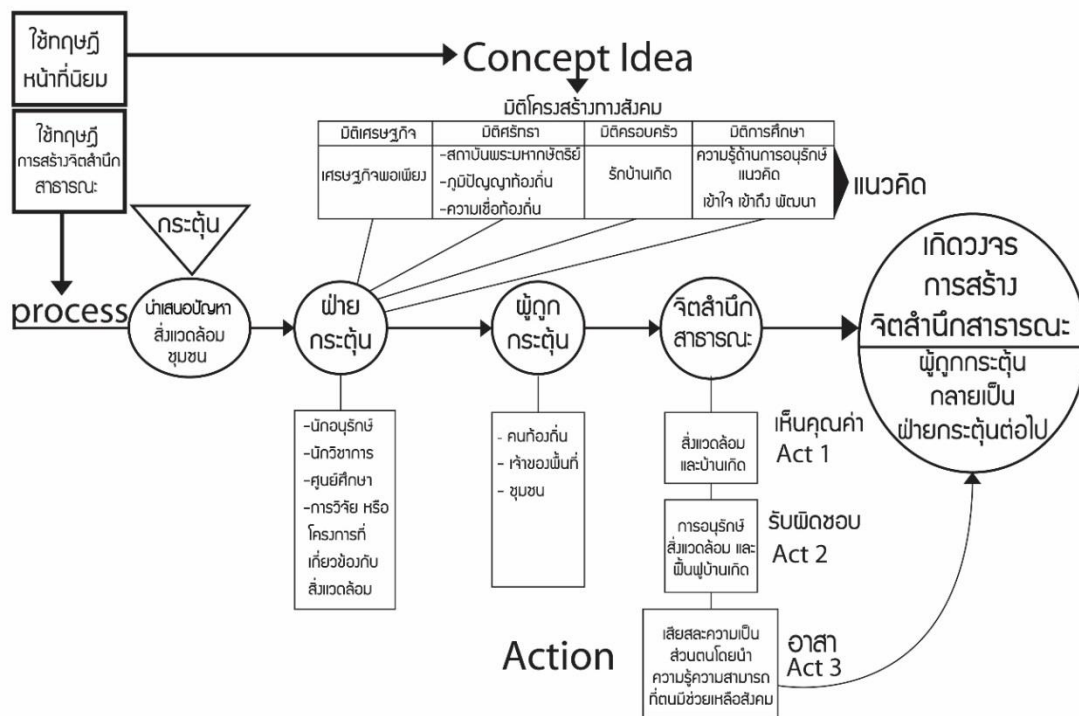
5. ผลการวิจัย

5.1 แนวทางการสร้างโครงสร้างเนื้อหาสื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5.1.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1: รวบรวมข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อมชายฝั่งของพื้นที่การศึกษา เป็นการนำข้อมูลจากการลงพื้นที่จริงเพื่อเข้าใจถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีความเฉพาะ และนำมาซึ่งแนวคิดของการแก้ปัญหาที่เหมาะสม ซึ่งพบว่าปัญหาของพื้นที่การศึกษาชายฝั่งทะเลตะวันออกจังหวัดจันทบุรีมีสัตว์น้ำที่มีปริมาณลดลง กระทั่งต่ออาชีพประมงชายฝั่งเกิดการทิ้งถิ่นฐาน เปลี่ยนอาชีพไปทำงานในห้างค้าปลีก โรงงานอุตสาหกรรม และธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว อีกทั้งพบปัญหาการประมงผิดกฎหมาย และแหล่งป่าชายเลนเสื่อมโทรม โดยในปัจจุบันพื้นที่การศึกษาได้มีการแก้ไขปัญหา พัฒนา และฟื้นฟูโดยหน่วยงานภาครัฐและโครงการศูนย์ศึกษาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

5.1.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2: แสวงหาแนวทางสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยการนำทฤษฎีทางสังคมศาสตร์มาปรับใช้ร่วมกับทฤษฎีภาพยนตร์ การใช้ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีหน้าที่นิยม และทฤษฎีสร้างจิตสำนึก มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อมูลภาคสนาม ซึ่งทฤษฎี 2 ทฤษฎีนี้เหมาะกับการนำมาสร้างภาพตัวแทนของตัวละครที่เป็นตัวแทนของบุคคลในสังคมในเชิงหน้าที่ และบทบาท และกระบวนการการสร้างจิตสำนึกที่แฝงอยู่ในเนื้อหาของเรื่องได้ โดยนำทฤษฎีสร้างจิตสำนึกมาใช้ในการกระบวนการเชิงรุก คือ กระตุ้น ด้วยการเสนอปัญหาสิ่งแวดล้อม และชุมชน โดยต้องมี ฝ่ายกระตุ้น คือ นักอนุรักษ์ นักวิชาการ ศูนย์ศึกษา การวิจัยหรือโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และมีฝ่ายถูกกระตุ้น คือ คนท้องถิ่น เจ้าของพื้นที่ และชุมชน ด้วยการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ 3 ระดับคือ เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและบ้านเกิด เกิดความรับผิดชอบการอนุรักษ์และฟื้นฟูบ้านเกิด อาสาด้วยการเสียสละความเป็นส่วนตัวโดยการนำความรู้ความสามารถที่ตนมีช่วยเหลือสังคม โดยทั้งกระบวนการจะก่อให้เกิดวงจรการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ โดยผู้ถูกกระตุ้นจะกลายเป็นฝ่ายกระตุ้นต่อไป รวมถึงการใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาใช้ในการกำหนดพฤติกรรมตัวละครเอกเพื่อสร้างต้นแบบวิถีชีวิตของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกัน โดยใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นหลักการของการอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลเกิดความยั่งยืน ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และความศรัทธาในภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อท้องถิ่นของชุมชน และมีมิตรรอบครัว ใช้แนวคิดการรักบ้านเกิด การอนุรักษ์ควรเริ่มจากคนพื้นที่ที่เข้าใจถึงปัญหาและวิถีชีวิตชุมชนโดยการรักบ้านเกิดเป็นแนวทางของความยั่งยืน มิติการศึกษาใช้แนวคิดความรู้ในการฟื้นฟู ด้วยหลักการ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา โดยแนวคิดที่เลือกใช้ในแต่ละมิติของสังคม

มีความเหมาะสมกับการสร้างแนวทางการปลูกจิตสำนึกอนุรักษ์ สรุปรูปเป็นแผนภูมิแนวคิดในการสร้างโครงเรื่องดังรูปที่ 6 ได้ดังนี้

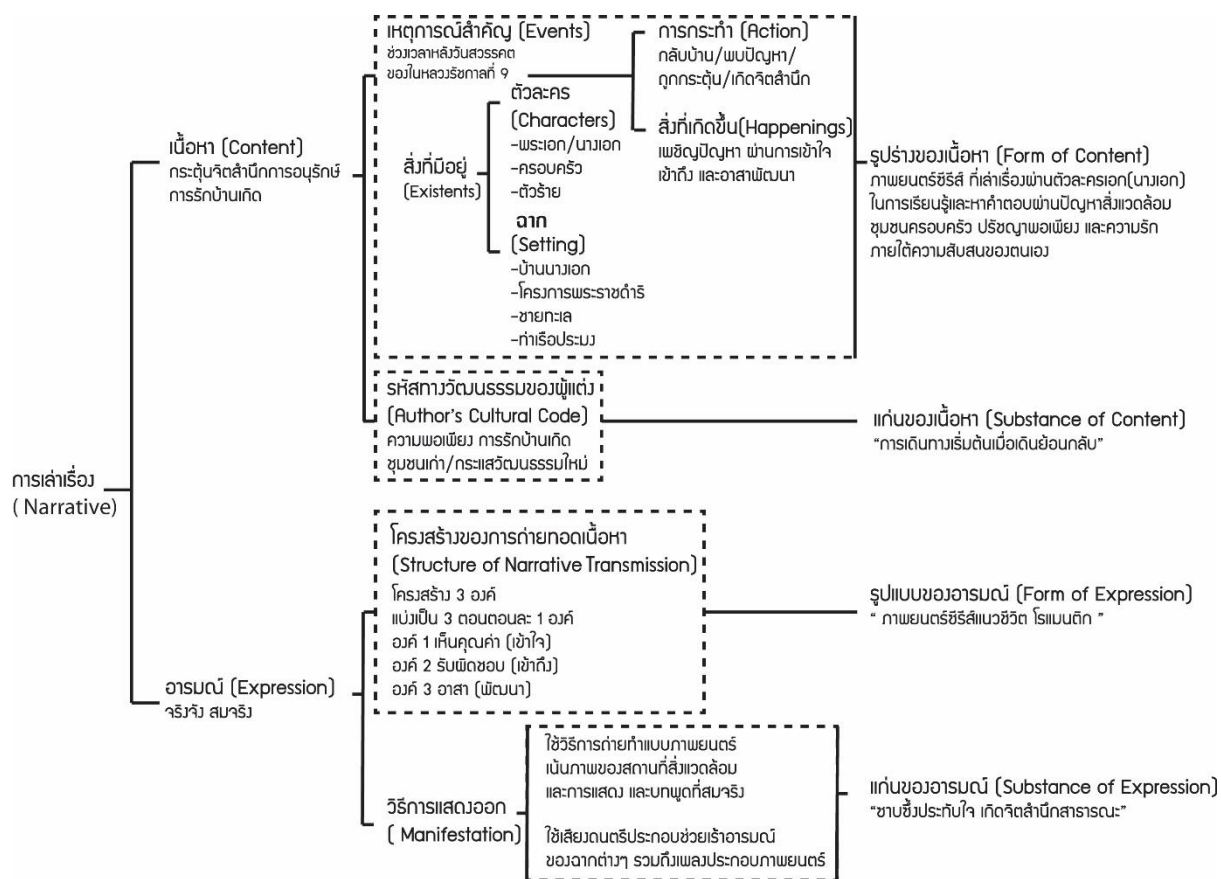

รูปที่ 6 แนวทางการสร้างสรรค์โครงเรื่องของผู้วิจัยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีหน้าที่นิยม และทฤษฎีจิตสำนึกสาธารณะ

5.1.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3) เพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาและรูปแบบสื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในรูปแบบบทภาพยนตร์ การนำทฤษฎีการเล่าเรื่องของแซทแมนมาเป็นแนวทางสร้างองค์ประกอบการเล่าเรื่องเพื่อกำหนด 2 ส่วนคือเนื้อหา และ อารมณ์ของเรื่องราวก่อนเขียนเป็นบทภาพยนตร์ ทำให้สามารถนำข้อมูลและทฤษฎีที่ได้มาสร้างการเล่าเรื่องดังนี้

ส่วนของเนื้อหา ใช้ 9 องค์ประกอบคือ 1) วัตถุประสงค์ของเนื้อหา (Objective) คือ การกระตุ้นจิตสำนึก การอนุรักษ์บ้านเกิด 2) ช่วงเหตุการณ์สำคัญ (Time) ในเรื่องคือ ช่วงเวลาหลังวันสวรรคตของในหลวงรัชกาลที่ 9 3) ตัวละครหลัก (Main Character) คือพระเอก นางเอก ครอบครัว และตัวร้าย 4) ฉาก (Setting) บ้านนางเอก โครงการพระราชดำริ ทำเรือประมง 5) การกระทำ (Action) คือ การกลับบ้าน พบปัญหาและถูกกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึก 6) สิ่งที่เกิดขึ้น (Happening) เผชิญหน้ากับปัญหาผ่านการเข้าใจเข้าถึงและพัฒนา 7) รหัสทางวัฒนธรรมของผู้แต่ง (Author's Cultural Code) คือ ความพอเพียงการรักบ้านเกิด ผ่านชุมชนเก่ากระแสวัฒนธรรมใหม่ 8) รูปร่างของเนื้อหา (Form of Content) ภาพยนตร์ที่เล่าเรื่องผ่านตัวละครเอกในการเรียนรู้และหาคำตอบผ่านปัญหาสิ่งแวดล้อม ชุมชน ครอบครัว ปรัชญาพอเพียง ความรัก ภายใต้ความสับสนของตัวเอง 9) แก่นของเนื้อหา (Substance of Content) คือ “การเดินทางเริ่มต้นเมื่อเดินย้อนกลับ”

ส่วนของอารมณ์ แบ่งโครงสร้างในการถ่ายทอดเนื้อหา (Structure of Narrative Transmission) โดยแบ่งเป็น 3 องค์ คือ องค์ 1 (เห็นคุณค่า) องค์ 2 (เข้าใจ) องค์ 3 (พัฒนา) ทั้ง 3 องค์ผ่านรูปแบบของอารมณ์ (Form of Expression) คือ ภาพยนตร์แนวชีวิต โรแมนติก วิธีการแสดงออก (Manifestation) ใช้วิธีการถ่ายทำแบบภาพยนตร์ เน้นภาพของสถานที่ สิ่งแวดล้อมการแสดงบทพูดที่ดูสมจริง ใช้เสียงดนตรีประกอบช่วยเล่าอารมณ์ของฉากต่าง ๆ รวมถึงเพลงประกอบภาพยนตร์ โดยทั้งหมดเพื่อสร้างแก่นของอารมณ์ (Substance of Expression) ซาบซึ้งประทับใจ เกิดจิตสำนึกสาธารณะ โดยอธิบายจากแผนภูมิดังรูปที่ 7 ได้ดังนี้

รูปที่ 7 แผนภูมิการนำทฤษฎีการเล่าเรื่อง มาสร้างองค์ประกอบการเล่าเรื่อง

5.2 บทภาพยนตร์ “ยังคงสี่คราม”

5.2.1 ชื่อเรื่อง ยังคงสี่คราม ความหมายของชื่อเรื่อง คือความมั่นคงของสิ่งแวดล้อมทางทะเล

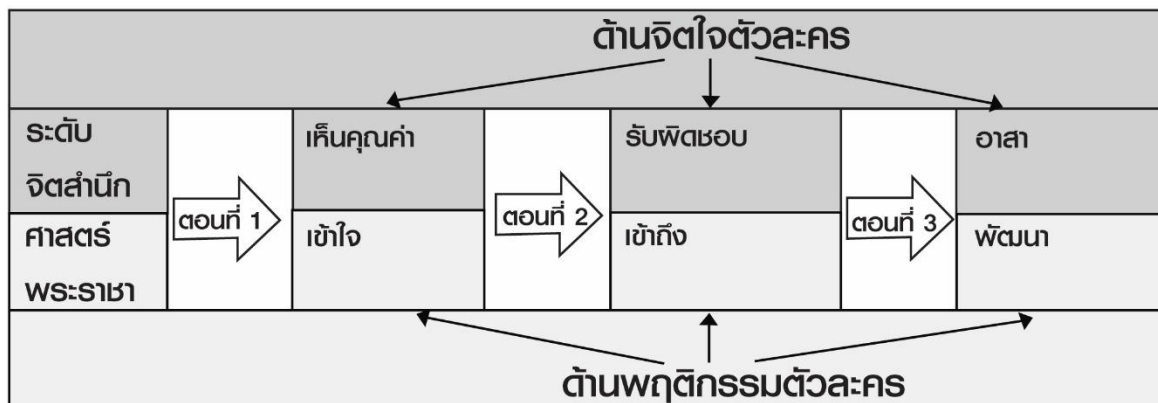
5.2.2 ประเด็นของเรื่อง การเดินทางเริ่มต้นเมื่อเดินย้อนกลับ

ประเด็นของเรื่องเกิดจากแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการสำนึกรักบ้านเกิดจากทฤษฎีหน้าที่นิยมในเรื่องของมิติของสถาบันครอบครัวมาเป็นแนวคิดหลัก เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะในความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยเริ่มต้นจากบ้านเกิดตัวเอง

5.2.3 โครงเรื่องย่อ

วันที่ 14 ตุลาคม 2559 วันแรกที่ประชาชนชาวไทยตื่นขึ้นมาโดยไม่มีในหลวงรัชกาลที่ 9 พลอยสาวศรีเอทีฟ บ.อ.แกในเซอร์แห่งหนึ่งตื่นขึ้นมาพบกับความเคืองแค้นงานทุกอย่างหยุดชะงักบรรยากาศรอบตัวดูเหมือนราวกับไม่เคลื่อนไหว พ้าววันนั้นช่างหม่นหมอง พลอยตัดสินใจกลับบ้านที่จังหวัดจันทบุรีหลังจากที่ไม่ได้กลับมานานตั้งแต่เธอเรียนจบ บ้านของพลอยทำอาชีพขายอาหารตามสั่งโดยมีเมนูเด็ดชื่อดังในสมัยบูยา คือ ปลาเก๋หางอนหนึ่งชื้อวซึ่งตอนนี้เหลือแต่เพียงความทรงจำ เนื่องจากปลาเก๋หางอนในปัจจุบันเป็นปลาหายากและเป็นสัตว์ใกล้สูญพันธุ์เพราะสภาพแวดล้อมทางทะเลที่เปลี่ยนไปรวมถึงการทำประมงที่ผิดวิธี ร้านอาหารของบ้านพลอยในปัจจุบันที่ถูกสานต่อโดยพ่อของเธอจึงมีสภาพที่เจี๊ยบเหงามไม่เหมือนในอดีตที่เคยรุ่งเรือง พลอยสงสัยว่าปลาเก๋หางอนทำไมจึงหายไป และเธออยากเห็นตัวของมันเป็น ๆ อีกครั้ง เธอจึงมาที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำที่อยู่ไม่ไกลจากบ้านของเธอนัก ที่นั่นเธอได้พบกับไก่นักวิชาการประมงหนุ่มไฟแรง มีอุดมการณ์ ไก่ทำให้พลอยรู้ว่าทำไมปลาเก๋หางอนถึงหายไป พลอยได้รู้จักกับแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ผ่านโครงการของศูนย์ศึกษาฯ และเธอได้รู้จักกับโครงการบ้านปลาซึ่งทำให้ปลามีบ้านและกลับมายังท้องทะเลบริเวณนั้นอีกครั้ง บ้านปลาสอนให้เธอรู้ว่าการที่ปลาชนิดหนึ่งหายไปมันส่งผลกระทบต่อ

ครอบครัวของเธออย่างไร และถ้าสัตว์น้ำและทรัพยากรทางทะเลทั้งหมดเสียหายไปจะเกิดอะไรขึ้นกับผู้คนและวิถีชีวิตในวงกว้าง การกลับบ้านมาในครั้งนี้ของพลอยก็เปรียบเหมือนปลาที่เริ่มต้นกลับมาบ้านอีกครั้ง บ้านของเธอที่มีทั้งครอบครัว มีทะเล และมีไก่ ที่สอนเธอให้รู้จักธรรมชาติและเกิดความรักบ้านเกิดของตัวเอง โดยสรุปการนำแนวคิดและทฤษฎีจิตสำนึกสาธารณะและศาสตร์พระราชามาปรับใช้กับการแบ่งโครงเรื่องดังรูปที่ 8 ดังนี้

รูปที่ 8 การนำทฤษฎีจิตสำนึกสาธารณะและศาสตร์พระราชามาปรับใช้กับการแบ่งโครงเรื่องมาปรับใช้กับการแบ่งโครงเรื่อง

6. การสรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

6.1 การสรุปอภิปรายผล

ข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อมชายฝั่งของพื้นที่การศึกษา ที่พบจากการลงพื้นที่การศึกษาด้วยการเก็บข้อมูลภาคสนามและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในช่วง พ.ศ. 2560 พบว่ามีความสอดคล้องกับการวิจัยสถานการณ์สิ่งแวดล้อมทางทะเลตะวันออกของไพลญ์ เต็มสมเกตุ บุญเอื้อ บุญฤทธิ์ และ ทินพันธุ์ นาคะตะ (2560) ในเรื่องของ การลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน และทรัพยากรประมง ปากะรังที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์น้ำ ของเสียจากบ้านพักอาศัย ที่พักเพื่อการท่องเที่ยว โรงงานอุตสาหกรรม โดยพบข้อมูลเพิ่มเติมจากงานวิจัยดังกล่าวในมิติของครอบครัว และอาชีพ คือเรื่องการทำกินฐาน และอาชีพของคนท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเล

การนำทฤษฎีทางสังคมศาสตร์มาปรับใช้ร่วมกับทฤษฎีภาพยนตร์ ตัวละครในภาพยนตร์คือ การสร้างภาพตัวแทนของบุคคลในสังคม โดยตัวละครแต่ละตัวจะมีหน้าที่บทบาทที่เฉพาะและมีความสัมพันธ์กับตัวละครตัวอื่น ตัวละครไม่สามารถอยู่ได้โดยลำพัง โดยขาดการเชื่อมโยงกับบุคคลและสังคม โดยภาพตัวแทนตัวละครจะสัมพันธ์กับมิติทางสังคมต่าง ๆ ที่ทำให้สังคมเกิดความมั่นคง คือ ศาสนา เศรษฐกิจ ครอบครัว การศึกษา ความศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของ กาญจนา แก้วเทพ (2554) ที่ว่าด้วยหลักการทฤษฎีหน้าที่นิยมเน้นการเชื่อมโยงบุคคลต่อระบบอื่น ๆ ของสังคมในเชิงหน้าที่ โดยมีหลักการคล้ายอวัยวะของร่างกายที่ตัวบุคคลเปรียบเหมือนเป็นอวัยวะของร่างกายที่มีหน้าที่เฉพาะและทำงานสัมพันธ์กับอวัยวะอื่น ๆ ของร่างกายเพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ ความอยู่รอดของชีวิต และ คำอธิบายของ งามอาจ สิงห์ลำพอง (2557) ที่ว่าด้วยสังคมจะมีความมั่นคง และยั่งยืนได้จะต้องประกอบด้วยมิติโครงสร้างสังคม 5 มิติ ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องทำหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์และสมดุลกันทุกมิติ โดยจะสังเกตว่าสังคมที่ไม่มีความมั่นคงจะมีองค์ประกอบของโครงสร้างทางมิติสังคมที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งการวิจัยมีความขัดแย้งกับคำอธิบายของ งามอาจ สิงห์ลำพอง (2557) ในส่วนที่สังคมอาจมีมิติโครงสร้างสังคมที่ไม่ครบ 5 มิติ หรือไม่สมดุลกันทุกมิติได้ โดยสังคมก็สามารถมีความมั่นคงได้ขึ้นอยู่กับมิติทางสังคมที่มีในสังคมนั้น ๆ รู้หน้าที่ เชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน ดังเช่นมิติทางสังคมในพื้นที่การศึกษาพบมิติทางครอบครัว ที่ขาดความสมดุลคือการทำกินฐานของลูกหลานในชุมชน มิติเศรษฐกิจ ที่ขาดสมดุลเนื่องจากทรัพยากรทางทะเล อาทิ สัตว์น้ำที่ลดลง โดยมีมิติศรัทธา และการศึกษาเข้ามาเกื้อกูล สร้างสมดุลให้กับมิติที่ขาดสมดุลได้ ทฤษฎีจิตสำนึกสาธารณะจากคำอธิบายของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) มีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ 1) การมีจิตสำนึก “เห็นคุณค่า”

ส่วนรวม 2) การมีจิตสำนึก “รับผิดชอบ” ต่อส่วนรวม และ 3) การมีจิตสำนึก “อาสา” เพื่อประโยชน์ส่วนรวม พบว่ามีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทางด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญคือ ธรรมชาติบำบัด ธรรมชาติ ด้วย 1) เข้าใจ 2) เข้าถึง และ 3) พัฒนา โดยทั้ง 2 หลักการมีความสอดคล้องกันคือ 1) การเข้าใจสิ่งต่างๆ นำมาสู่การเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น 2) การเข้าถึง คือความรับผิดชอบต่อปัญหาอย่างเข้าถึง 3) การพัฒนา คือการอาสาเสียสละเวลาส่วนตนเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม การหาแนวทางการสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นการนำข้อเท็จจริงของปัญหาสิ่งแวดล้อมมาเป็นตัวกำหนดเนื้อหา เมื่อนำมาสร้างสรรค์เป็นภาพยนตร์จำเป็นจะต้องสร้างอารมณ์ความรู้สึกให้แก่ผู้ชมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเล่าเรื่องของแซทแมนที่อธิบายโดย Lapsley & Westlake (1992) โดยทฤษฎีนี้ทำการแบ่งโครงสร้างการเล่าเรื่องเป็น 2 ส่วนคือ เนื้อหา และ อารมณ์ โดยแบ่งแต่ละส่วนเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบและแก่น ซึ่งผู้สร้างสรรค์สามารถนำทฤษฎีนี้เป็นแนวทางในการสร้างโครงสร้างของเนื้อหาจากข้อเท็จจริงให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกในรูปแบบภาพยนตร์ได้ โดยหลักการและแนวทางการสร้างสรรค์นี้สามารถนำมาปรับใช้กับสื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมตรงปัญหาของพื้นที่อื่น ๆ ได้

6.2 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มุ่งเน้นแสวงหาแนวทางการสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีทางสังคมวิทยา ร่วมกับทฤษฎีทางภาพยนตร์ เพื่อให้ภาพยนตร์สามารถทำหน้าที่ในมิติของการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ และกระตุ้นเตือนในเชิงหน้าที่ทางสังคมผ่านภาพตัวแทนที่สะท้อนให้ผู้ชมตระหนักถึงหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคม โดยทฤษฎีที่นำมาใช้มีตัวแปรหลายประการ คือ 1) ข้อมูลจริงของพื้นที่มีลักษณะเฉพาะ จึงต้องเลือกใช้ และปรับใช้ทฤษฎีให้เหมาะสม 2) การนำภาพยนตร์ไปใช้เพื่อการถ่ายทำภาพยนตร์ บทภาพยนตร์ที่ได้จากการวิจัยในลักษณะใช้ทฤษฎีเป็นฐานในการสร้างสรรค์มีข้อพึงระวังคือ ผู้สร้างสรรค์จะต้องสร้างสัดส่วนระหว่างความจริงของข้อมูล หลักทฤษฎี กับ ความบันเทิงและจินตนาการให้เกิดความสมดุลกัน 3) สามารถนำรูปแบบโมเดลความคิดแนวทางการสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากการวิจัยนี้ ไปปรับใช้โดยเปลี่ยนวิธีการนำเสนอกับสื่อรูปแบบอื่นได้ เช่น ละครโทรทัศน์ รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์สารคดี และภาพยนตร์แอนิเมชัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2561). **สถานการณ์สัตว์ทะเลหายากไทย ปี 2560**. เข้าถึงได้จาก: <https://www.dmcg.go.th>.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). **การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). **โรงเรียนสร้างคนมีจิตสาธารณะ**. วารสารการศึกษา 2000. 65(3), 17-25.
- ฐกร คำชายกิจวัช. (16 เมษายน 2560). สัมภาษณ์โดย แช มังกรวงษ์. **ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**. สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา อ่าวคุ้งกระเบน.
- นพดล อินทร์จันทร์. (2554). **ภาพยนตร์ไทย : พัฒนาการความคิดด้านศิลปวัฒนธรรมในสังคมไทย**. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ. 3(1), 31-35.
- พิสุทธิ เพียรมนกุล. (2556). **บทความภาพรวมแนวทางการจัดการน้ำมันรั่วไหล (Oil Spill) ลงสู่ทะเล**. เข้าถึงได้จาก: <https://www.eng.chula.ac.th>.
- ไพบุลย์ เต็มสมเกต, บุญเอื้อ บุญฤทธิ์ และทินพันธุ์ นาคะตะ. (2560). **การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชายฝั่งอ่าวไทย: กรณีศึกษาจังหวัดระยอง และจังหวัดจันทบุรี**. วารสารเกษมบัณฑิต. 18 (1), 97-105.
- ลอรา ปาร์กเกอร์. (2561). **วิกฤตพลาสติก**. นิตยสารเนชั่นแนลจีโอกราฟิก, ฉบับภาษาไทย. เล่มที่ 203 เดือน มิถุนายน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ศศิณ เฉลิมลาภ. (2560). **บทความในหลวงรัชกาลที่ 9 กับการอนุรักษ์**. เข้าถึงได้จาก: <https://www.seub.or.th>.

สงคราม เซวณศิริ. (2535). *จิตวิทยาทั่วไป*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมาน งามสนิท. (2539). เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาพนิ่งและภาพยนตร์. หน่วยที่ 10. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ส่วนแผนงาน สำนักงานอธิการบดี. (2554). *แผนกลยุทธ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (พ.ศ. 2555 - 2563)*. (หน้า 22-25). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

องอาจ สิงห์ลำพอง. (2557). *กระบวนการผลิตโทรทัศน์*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.

เฮเลน บริกส์. (2561). บทความผลสำรวจชี้ 1 ใน 3 ของแนวปะการัง “มีพลาสติกติดอยู่”. เข้าถึงได้จาก:
<https://www.bbc.com/thai/international>.

Lapsley, R., & Westlake, M. (1992). *Film Theory: An Introduction*. UK: Manchester University.